

Vergrijzing leidt tot vervuild drinkwater

Bron: Staats Courant nummer 40, dinsdag 1 oktober 2013

Er komen steeds meer restanten van geneesmiddelen in het Nederlandse rivierwater voor. Staatssecretaris Mansveld van IenM meldde deze zomer dat zij dit wil aanpakken. Dat is mooi, want de tijd begint te dringen. Het doorvoeren van maatregelen is nú nodig, betogen Harry Römgens en Peter Stoks.

Al jaren constateert RIWA – de vereniging van drinkwaterbedrijven die Rijn- en Maaswater gebruiken voor de productie van drinkwater – dat het rivierwater resten van geneesmiddelen bevat. Europees en nationaal beleid ontbreken. Zo bestaan voor de resten van medicijnen, röntgencontrastmiddelen en hormoonversturende stoffen in oppervlaktewater geen normen. Wel is in de Drinkwaterregeling een signaleringswaarde opgenomen van 1 microgram/liter voor de inname van rivierwater voor de drinkwaterproductie. RIWA hanteert uit voorzorg een streefwaarde van 0,1 microgram/liter, die is opgenomen in het Donau-Maas-Rijnmemorandum 2008 van alle waterleidingbedrijven in die stroomgebieden. Uit de metingen van RIWA blijkt dat die streefwaarde vaak wordt overschreden. Het gaat daarbij om geneesmiddelen als metformine, ibuprofen, diclofenac, metoprolol, aspirine, carbamazepine en een zestal röntgencontrastmiddelen. De belangrijkste bron is huishoudelijk afvalwater: de medicijnresten worden via de menselijke urine uitgescheiden. In de huidige rioolwaterzuiveringsinstallaties worden deze stoffen niet of slechts deels verwijderd, zodat ze uiteindelijk in het oppervlaktewater terechtkomen. Dit kan ook schadelijke effecten voor het aquatisch milieu opleveren.

Vergrijzing

De huidige drinkwaterzuivering verwijdert de medicijnresten niet volledig. Hierdoor kunnen soms sporen van medicijnresten in het drinkwater voorkomen. Deze gehalten zijn thans zodanig laag dat humane risico's zeer gering zijn. Het drinkwater is op dit moment volledig betrouwbaar. Het medicijngebruik zal echter door de vergrijzing toenemen. Daarnaast zullen de afvoeren in de rivieren als gevolg van klimaatverandering in droge perioden enorm afnemen, waardoor er minder verdunning plaatsvindt. Gevolg: de concentraties aan medicijnresten in ons rivierwater zullen toenemen. De vraag is of de toegepaste zuiveringstechnieken ook in de toekomst afdoende blijven. Het voorstel van de Europese Commissie om het geneesmiddel diclofenac en twee hormoonversturende stoffen met normen op de lijst van prioritaire stoffen te plaatsen, is door het Europees Parlement afgewezen. Een gemiste kans. Immers, de Kaderrichtlijn Water verplicht de lidstaten de bronnen voor de drinkwatervoorziening zodanig te beschermen dat op termijn de zuiveringsinspanning voor drinkwater wordt verminderd. Het ontbreken van een kaderstelling voor geneesmiddelen brengt drinkwaterbedrijven in de positie dat zij genoodzaakt zijn die zuivering uit te breiden.

Dit staat haaks op de kaderrichtlijn. Het is hoog tijd voor een samenhangend pakket aan maatregelen:

- Normering van gehalten in rivierwater.
- Een oproep aan de farmaceutische industrie om medicijnen te ontwikkelen die tot minder reststoffen leiden in het milieu.
- Bewustwording in de medische wereld om door doelmatig gebruik van geneesmiddelen de milieubelasting te verminderen.
- Verdergaande zuivering van afvalwater.
- Internationale afstemming, zodat de belasting van Rijn en Maas met medicijnresten in het buitenland afneemt.

RIWA is verheugd dat de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu in haar recente brief aan de Tweede Kamer aangeeft dat (dier)geneesmiddelen niet thuisshoren in het milieu en heeft aangekondigd dat zij wil komen tot zowel een brongerichte aanpak als maatregelen in de afvalfase. Wij hopen dat dit initiatief niet alleen bij woorden blijft, maar ook daden bevat. Zicht op de Maas en de Erasmusbrug te Rotterdam. Volgens RIWA, de vereniging van drinkwaterbedrijven die Rijn- en Maaswater gebruiken, is het hoog tijd dat er maatregelen getroffen worden om het water in de toekomst te kunnen blijven drinken.

Harry Römgens en Peter Stoks Directeuren van respectievelijk RIWA-Maas en RIWA-Rijn

